بین الملل

مردم کشورهای عربی یکصدا طرح ترامپ را محکوم کردند

طرح جنجالی دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا برای کوچاندن اجباری اهالی نوار غزه اعتراض ملت‌های عربی در کشورهای مختلف را به همراه داشت.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، شهروندان عراقی با برپایی تظاهراتی مخالفت خود را با طرح جنجالی و متوهمانه دونالد ترامپ درخصوص کوچاندن اجباری فلسطینیان از نوار غزه اعلام کردند. بر اساس گزارش شبکه خبری العربی، شهروندان عراقی همچنین ضمن محکوم کردن این طرح ترامپ، حمایت خود را از فلسطینیان اعلام کردند. از سوی دیگر، شهروندان اردنی با برگزاری تظاهراتی در شهر امان و شماری از شهرهای مختلف این کشور مخالفت خود را با طرح رئیس جمهور آمریکا مبنی بر کوچاندن ساکنان نوار غزه به اردن و مصر اعلام کردند. شرکت‌کنندگان در این تظاهرات‌ها بر لزوم موضع‌گیری مقامات کشورشان در برابر طرح ترامپ و تبدیل اردن به کشور جایگزین فلسطین تاکید کردند. طبق گزارش شبکه خبری الجزیره، تمامی این اعتراضات و تظاهرات‌ها تحت عنوان «مخالفت با کوچاندن فلسطینی‌ها» در یک هماهنگی بی‌سابقه در اردن برگزار شد. تمامی گروه‌ها و اقشار این کشور مانند عشایر و احزاب سیاسی علاوه‌بر احزاب اسلامی مخالف علیه طرح ترامپ شعار سر دادند و آن را محکوم کردند. در همین رابطه، پنال فریحات، یکی از نمایندگان پارلمان اردن در جریان این اعتراضات تصریح کرد که نوار غزه بخشی از املاک و دارایی‌های دونالد ترامپ نیست. طراد الفایز، یکی از شخصیت‌های برجسته عشایر اردن نیز در جریان این تظاهرات گفت: طرح ترامپ جنون‌آمیز و ظالمانه است و تجاوز به حاکمیت اردن قلمداد می‌شود. از سوی دیگر، ساکنان شهر رباط، بلایتخ مراکش شامگاه جمعه با تجمع در مقابل مقر پارلمان این کشور، اعتراض خود را به کوچاندن اجباری ملت فلسطین از نوار غزه، کرانه باختری و شهر قدس اشغالی اعلام کردند. آنها این طرح جنجالی را پاکسازی نژادی «ترامپ -صهیونیست» نامیدند. در همین اثنا، دهها نفر از شهروندان مراکش روز جمعه تظاهراتی در شهر شمالی «ویسلان» برپا کرده و طرح دونالد ترامپ برای آواره کردن فلسطینی‌ها از نوار غزه را محکوم کردند. در همین رابطه، صدها تن از شهروندان موریتانیایی در مقابل سفارت آمریکا در نواکشوط تجمع کرده و مخالفت قاطع خود را با طرح دونالد ترامپ درخصوص تصرف نوار غزه و کوچاندن اجباری فلسطینیان از این باریکه اعلام کردند.

اردوغان با ماکرون درباره سوریه رایزنی کرد

رؤسای جمهور ترکیه و فرانسه در جریان گفت‌وگویی تلفنی به بررسی روابط میان دو کشور و پرونده‌های منطقه‌ای و بین‌المللی پرداختند.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، اداره ارتباطات ریاست جمهوری ترکیه با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد که رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور این کشور و امانوئل ماکرون، رئیس جمهور فرانسه به صورت تلفنی با یکدیگر گفت‌وگو کردند. بر اساس گزارش خبرگزاری آناتولی، اردوغان طی این تماس تلفنی بر لزوم تقویت گفت‌وگو میان آنکارا و پاریس تاکید کرد که می‌تواند به روابط میان دو کشور کمک‌های مثبتی ارائه دهد. وی همچنین تصریح کرد، دو کشور ترکیه و فرانسه از امکانات و توانمندی‌های همکاری در بسیاری از زمینه‌ها و در راس آن صنایع دفاعی برخوردار هستند. رئیس جمهور ترکیه در ادامه تصریح کرد، تعلیق تحریم‌های اعمال شده بر سوریه توسط اتحادیه اروپا تصمیم بسیار درست و لغو کامل این تحریم‌ها در مرحله جدید بسیار با اهمیت است. رجب طیب اردوغان همچنین خاطرنشان کرد، ترکیه به حمایت بی‌وقفه خود از سوریه ادامه خواهد داد. وی در ادامه بر لزوم حفظ آتش‌بس میان جنبش مقاومت اسلامی حماس و رژیم صهیونیستی و نیز آغاز اقدامات برای دستیابی به راهکاری دائمی و پایدار تاکید کرد. رؤسای جمهور ترکیه و فرانسه در جریان این گفت‌وگوی تلفنی همچنین روابط میان دو کشور و پرونده‌های منطقه‌ای و بین‌المللی را مورد بررسی قرار دادند.

موافقت زلنسکی با واگذاری معادن اوکراین به آمریکا

رئیس‌جمهور اوکراین ضمن اتهام زنی به ایران، می‌گوید موافق مشارکت معدنی با آمریکا در ازای ادامه حمایت این کشور از کی‌یف است.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، «ولودیمیر زلنسکی» رئیس‌جمهور اوکراین روز جمعه خواستار انعقاد توافقی شد که در آن، اوکراین در ازای صدور مجوز دسترسی به شرکت‌های آمریکایی به معادن غنی خود، همچنان از حمایت‌های نظامی و مالی واشنگتن برخوردار باشد. زلنسکی در مصاحبه با رویترز، نقشه‌ای که زمانی برجسب طبقه‌بندی‌شده بر آن نقش بسته شده بود را به خبرنگاران این خبرگزاری نشان داد که جزئیات محل‌های قرار گرفتن معادن این کشور در آن ترسیم شده است؛ اقدامی که نشانگر اهمیت راهبردی آن‌ها بود.زلنسکی گفت که هرگونه توافق باید دربردارنده «تضمین‌های امنیتی» به‌منظور جلوگیری از حملات آتی روسیه باشد. این پیشنهاد همزمانست با علاقه «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا برای تضمین دسترسی به مواد معدنی کمیاب و معادن اوکراین برای ادامه حمایت از کی‌یف است. زلنسکی به رویترز گفت: «آمریکایی‌ها بیشتر از همه کمک کردند و باید بیشتر از همه سود ببرند».

رهبر انقلاب در دیدار رئیس و اعضای شورای رهبری حماس تاکید کردند:

پیروزی مردم غزه، غلبه بر آمریکا بود

رهبر معظم انقلاب با اشاره به تهدیدهای اخیر آمریکا نسبت به جمهوری اسلامی و مردم ایران، تاکید کردند: این‌گونه تهدیدها، هیچ تاثیری در ذهنیت ملت و مسئولین ما و همچنین فعالین کشور و جوانان ندارد.

به گزارش سرویس سیاسی زمان، رئیس و اعضای شورای رهبری حماس صبح دیروز با حضور آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی دیدار کردند. در ابتدای این دیدار آقای «محمد اسماعیل درویش» رئیس شورای رهبری حماس با تبریک پیروزی بزرگ مقاومت در غزه خطاب به رهبر انقلاب گفت: ما تلاقی ایام پیروزی مقاومت غزه با سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی را به فال نیک می‌گیریم و امیدواریم این تقارن، زمینه‌ساز آزادی قدس و مسجدالاقصی شود. آقای «خلیل لحیّة» معاون رئیس دفتر سیاسی حماس نیز در ابتدای این دیدار با تبریک پیروزی مقاومت غزه خطاب به رهبر انقلاب اسلامی گفت: ما امروز درحالی به دیدار جنابعالی آمده‌ایم که همه سربلند هستیم و این پیروزی بزرگ، پیروزی مشترک ما و جمهوری اسلامی است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای نیز در این دیدار با گرامیداشت یاد و خاطره شهدای غزه و فرماندهان شهید، به‌ویژه شهید «اسماعیل هنیه»، خطاب به رهبران حماس گفتند: خداوند متعال به شما و مردم غزه عزت و پیروزی عطا کرد و غزه را مصداق آیه شریفه‌ای قرار داد که می‌گوید «چه بسا گروه کوچکی که بواسطه توفیق و اذن الهی برگروه بسیار و قدرتمند غلبه کنند» و رهبر انقلاب اسلامی تاکید کردند: شما بر رژیم صهیونیستی و در واقع بر آمریکا غلبه کردید و به لطف خداوند نگذاشتید آنها به هیچ‌یک از اهداف خود برسند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به رنج‌هایی که مردم غزه در یک سال و نیم مقاومت متحمل شدند، خاطرنشان کردند: محصول همه این رنج‌ها و هزینه‌ها در نهایت پیروزی حق بر باطل بود و مردم غزه برای همه کسانی که دل در گرو مقاومت دارند، الگو شدند. رهبر انقلاب اسلامی با قدردانی از مذاکره‌کنندگان حماس، دستاورد توافق انجام‌شده را بزرگ خواندند و گفتند: امروز وظیفه همه جهان اسلام و همه حامیان مقاومت، کمک به مردم غزه برای کاهش رنج و آلام آنها است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای برنامه‌ریزی برای کارهای فرهنگی و ادامه مسیر کنونی کارهای تبلیغاتی در کنار امور نظامی و بازسازی غزه را ضروری خواندند و افزودند: نیروهای مقاومت و حماس در کارهای تبلیغاتی و رسانه‌ای عملکرد بسیار عالی داشتند و این روش باید ادامه یابد. رهبر انقلاب اسلامی، ایمان را عامل اصلی و سلاح غیرمتقارن جبهه مقاومت در مقابل دشمن دانستند و گفتند: به واسطه همین ایمان است که جمهوری اسلامی و جبهه مقاومت در مقابل دشمنان احساس ضعف نمی‌کنند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به تهدیدهای اخیر آمریکا نسبت به جمهوری اسلامی و مردم ایران، تاکید کردند: این‌گونه تهدیدها، هیچ تاثیری در ذهنیت ملت و مسئولین ما و همچنین فعالین کشور و جوانان ندارد. ایشان خاطرنشان کردند: مسئله دفاع از فلسطین و حمایت از مردم فلسطین نیز در ذهن مردم ایران هیچ جای سوال ندارد و یک موضوع حل شده است. رهبر انقلاب اسلامی گفتند: مسئله فلسطین برای ما یک مسئله اصلی و پیروزی فلسطین نیز برای ما یک موضوع قطعی است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تاکید بر اینکه در نهایت پیروزی نهایی با مردم فلسطین خواهد بود، خاطرنشان کردند: حوادث و فراز و فرودها نباید موجب تردید شود بلکه باید با قدرت ایمان و امید پیش رفت و به امدادهای الهی امیدوار بود. رهبر انقلاب اسلامی در پایان خطاب به رهبران حماس گفتند: به لطف خداوند آن روز فراخواهد رسید که همه شما با سربلندی تمام، موضوع قدس را برای دنیای اسلام حل کرده‌اید و آن روز قطعا اتفاق خواهد افتاد.

پزشکیان: رتبه اول و برتر در منطقه را مفت به ما نمی‌دهند

رئیس جمهوری تاکید کرد: ما می‌توانیم ایران را کشوری مستقل، آزاد و بی‌نیاز کنیم و اگر اراده کنیم، راه را پیدا می‌کنیم؛ مشکل ما اراده و باور است.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، مسعود پزشکیان رئیس جمهوری در جریان سفر به استان کرمان در مراسم افتتاح طرح‌های مجتمع گل‌گهر با تسلیت به خانواده‌های دانشآموزان کرمانی که در جریان حادثه واژگونی اتوبوس جان خود را از دست دادند، گفت: اصولا نباید از این اتفاقات بیفتد و باید بررسی شود تا ببینیم چگونه باید از این روند پیشگیری کنیم. وی با اشاره طرح‌های آماده بهره‌برداری در مجتمع گل‌گهر عنوان کرد: این طرح‌ها نشان دهندهی آن است که از قبل اقدامات و تلاش‌هایی از سوی دولت‌های مختلف انجام شده که قابل قدردانی است و الان برای بهره‌برداری نوبت به ما رسیده است؛ آنچه که مهم بوده این است که اگر دست به دست هم دهیم می‌توانیم مشکلات را حل کنیم. رئیس جمهوری با تأکید بر لزوم سرمایه‌گذاری ضمن استفاده از منابع و امکانات موجود عنوان کرد: یک بحث استفاده از منابع و امکانات موجود است که از این امکانات آنطور که باید استفاده نکردیم و باید در افزایش بهره‌برداری و کیفیت آن تغییراتی اعمال شود که در این زمینه درباره مجتمع گل‌گهر اعلام شده است ۲۲۰ هزار میلیارد تومان در سال آینده سرمایه‌گذاری انجام می‌شود که رقم خوبی است. ما امروز باید به فکر نسل‌های آینده باشیم؛ باید کاری کنیم که برای آیندگان و فرزندان خود محیط زندگی مناسبی را تامین کنیم تا بتوانند زندگی کنند؛ امروز گرچه به صورت نادرست اما می‌توانیم از ذخایر اعم از نفت، گاز و معدن استفاده کنیم اما اگر تمام شود چه کار باید بکنیم؟ به همین دلیل است که تاکید می‌کنیم باید ضمن استفاده از این ذخایر، سرمایه‌گذاری نیز انجام دهیم تا فرزندان‌مان در آینده بتوانند در این سرزمین زندگی پایداری داشته باشند و این سرمایه‌ها تبدیل به سرمایه‌های ماندگار برای نسل‌های بعدی شود نه اینکه بفروشیم و بخوریم و برای آیندگان چیزی باقی نگذاریم. وی با اشاره به وضعیت مدارس و مراکز آموزشی در کرمان و کمبود ۱۵۵۲ کلاس درس در این استان افزود: آینده ما را بچه‌های امروز می‌سازند و نوع نگاهی که ما به این‌ها می‌دهیم آینده ما را درست خواهد کرد. پزشکیان در ادامه با اشاره بیانات روز جمعه رهبری، با بیان اینکه « رهبری سخنان زیبایی داشتند» گفت: اقبال لاهوری شعری دارد که می‌گوید «مثل آئینه مشو محو جمال دگران/ از دل و دیده فرو شوی خیال دگران، در جهان بال و پر خویش گشودن آموز/ که پریدن نتوان با پر و بال دگران، آتش از ناله مرغان حرم گیر و بسوز/ آشیانی که نهادی به نهال دگران. وی ادامه داد: ما و فرزندان‌مان قادریم آینده‌ای بهتر از آنچه که امروز وجود دارد، بسازیم، فقط کافی است که باور کنیم و ببینیم. وقتی بتوانیم نگاهی عمیق و بلند داشته باشیم، می‌توانیم دست یابیم و اقداماتی را که دل‌مان می‌خواهد انجام دهیم. به همین دلیل درخواست ما از مدیران و مسئولان داشتن نگاهی بالا است؛ در جریان انتخابات نیز اعلام کردیم که اگر برای تحقق چشم‌انداز مورد نظر رهبری گام برمی‌داشتیم، باید در سال ۱۴۰۴ در منطقه اول می‌شدیم، اما اقداماتی که انجام دادیم متناسب با این چشم انداز نبودند. ما نباید از کسانی که اعتقاد ما را ندارند از نظر علم، توان، اخلاق و رفتار کمتر و پایین‌تر باشیم؛ کافی است دغدغه در ذهن ما ایجاد شود، در آن زمان برای رسیدن به قله‌ها تلاش خواهیم کرد. اگر نگاهمان را به بلندی‌ها بگیریم در آن زمان رفتار و نوع تفکر خود را متناسب با این نگاه تغییر خواهیم داد. رئیس جمهوری تاکید کرد: ما می‌توانیم ایران را کشوری مستقل، آزاد و بی‌نیاز کنیم و اگر اراده کنیم، راه را پیدا می‌کنیم؛ مشکل ما اراده و باور است؛ اگر به دیگران چشم بدوزیم، می‌گوییم اگر آن نشود، نمی‌شود؛ اما اگر به خودمان بازگردیم و بخواهیم کاری کنیم، قادریم با قدرت به قله‌هایی که ترسیم شده، دست یابیم. رتبه‌ی اول و برتر در منطقه از نظر تکنولوژی و توان را مفت به ما نمی‌دهند بلکه باید برای رسیدن به آن تلاش کنیم. اگر دست به دست هم بدهیم و تلاش کنیم می‌توانیم مشکلات منطقه و کشور را با قدرت حل کنیم و دولت مصمم به حل این مشکلات است.

سرلشکر سلامی: اسرائیل فرزند ارشد آمریکا است

فرمانده کل سپاه پاسداران گفت:اسرائیل فرزند ارشد آمریکا است و علیرغم اینکه تهدید آمریکا عملی بود، رهبر انقلاب طوری مدیریت کردند که هم عمل کنیم و هم جنگ نشود.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، سردار سرلشکر حسین سلامی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مراسم تجدید میثاق فرماندهان ارشد سپاه با آرمان‌های امام و شهدا در حرم مطهر بنیانگذار انقلاب اسلامی ضمن تبریک فرا رسیدن چهل و ششمین سالگرد فجر باشکوه انقلاب اسلامی، گفت: در چنین روزهایی امام عزیز همانند یک خورشید در سپهر هدایت امت اسلام طلوع کرد. طلوع کرد تا آیات وحی الهی را بر صفحه زمین جاری کند. وی ادامه داد: ایران در این ایام جبل النور شد و واقعا بعثت مجددی از اسلام شکل گرفت و این خیزش پر تأثیر بود. سردار سلامی تصریح کرد: وقتی پیامبر از اسلام را از غار حراء آغاز کرد هیچکس تصور نمی‌کرد که این قلیل مستضعفان این پیام‌های الهی را از دره‌های تنگ و باریک مکه به همه عالم انتشار دهند. فرمانده سپاه بیان کرد: امام حاکمیت تشکیل داد. امام قدرت ساخت و در اولین حرکت خود بزرگترین امپراتوری تاریخ بشریت را شکست داد. امام با دست خالی اما با قلبی سرشار از ایمان، آمریکا و هم‌پیمانانش را غافلگیر کرد و شکست داد و شگفت انگیزترین رویداد قرن‌های اخیر را در عالم رقم زد. وی ادامه داد: این آمریکا در آن زمان بیش از نیمی از قدرت نظامی و نزدیک به نیمی از ثروت عالم را در اختیار داشت. تسلط سیاسی آمریکا بر بخش مهمی از جهان مستحکم و عمیق بود. سردار سلامی اظهار کرد: در شطرنج سیاسی عالم او قدرت‌های بزرگ را هم مات می‌کرد، اما امام با تکیه بر همان جهان بینی توحیدی از قدرت که در آیات آخر سوره حج آمده است، به این معنا که اگر همه قدرت‌های جهانی مجتمع شوند قدرت خلق یک پشه را ندارند و این را خداوند می‌گوید و اگر این پشه از آنها چیزی برباید قادر به بازپس‌گیری آن را ندارند، لذا امام با این تفکر وارد میدان شد. وی افزود: این شکست‌ها بر جبهه استکبار ادامه یافت، جاسوس‌خانه آمریکا توسط دانشجویان پیرو خط امام اشغال شد و امام آن را انقلابی بزرگ‌تر نامید. آمریکایی‌ها مثل همیشه تهدید کرده و ناوگانشان را به منطقه اعزام کردند و امام با یک عبارت کوتاه و ساده به وسعت یک جهان قدرت، فرمودند که «آمریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند». این عبارت زیبا که همیشه به ما و به ذهن ما و قلب ما و جسم ما قدرت می‌بخشد یک سنت جاری شد. فرمانده سپاه اظهار کرد: هر کاری امام می‌کرد، نتیجه‌اش جز اینکه کافران مبهوت می‌شدند، عبور داد، در حالی که پیش روی او فرعونیان و پشت سرش هم سپاه فرعون بود، ما را از نیل تحریم، نیل انزوا، نیل تکفیر، از نیل فتنه‌های بزرگ و از نیل جنگ عبور داد. سردار سلامی ضمن تمجید از اظهارات سیدحسن خمینی که به زیبایی جلوه‌هایی از شخصیت امام را توصیف کردند، گفت: امام در شجاعت و در نهراسیدن از هیچ چیز، نه غمگین و نه هراسناک می‌شد و این شجاعت به لطف الهی ادامه پیدا کرد. اینکه یک مرد چگونه در میان این آتش تهدید، به ما اجازه می‌دهد که ما به قلب سیاسی سیاسی استکبار حمله کنیم، وی افزود: اسرائیل فرزند ارشد آمریکا است.

هر کسی دوست دارد خودش آسیب ببیند اما فرزندش نه. دشمنان پیغام می‌دادند و تهدید آمریکایی‌ها و غیر آمریکایی‌ها واقعی بود. یک مفهوم ذهنی یا یک تهدید صرفا روانی نبود، اما یک ولی خدا که آن شجاعت امام را اینگونه به ارث برده است با تمام آرامش اما عقلانیت، حکمت و تدبیر عمل کردند و یک بار بنده در محضرشان عرض کردم اینکه شما در بارکه‌ای که جنگ نشود و ما عمل کنیم، اینگونه ما را هدایت می‌کنید، بین اینکه عمل کنیم و دشمن عمل نکند و جنگ هم نشود، شگفت انگیز و اعجاز است و خداوند هم نصرت می‌بخشد.

یادداشت

درس‌هایی از برجام برای مذاکرات پیش رو

امیرعلی امیری

در برجام مکانیسم های اجرای اقتصادی نادیده گرفته شده بود و این توافق نتوانست به قرارگیری شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران در موقعیتی با ریسک بسیار بالا که پس از امضای برجام ظاهر می‌شد بپردازد. هیچ تضمین حاکمیتی، هیچ حمایت قانونی از سرمایه‌گذاری و هیچ تضمین اعتباری وجود نداشت.

پس از امضای برجام و گشایش نسبی در امور، امید به پیوند مجدد ایران به اقتصاد جهانی از از این دریچه افزایش یافت. اگرچه این توافق در بعد سیاسی و دیپلماتیک یکی از بهترین عملکردهای دستگاه دیپلماسی ایران را با توجه به شرایط و تمام امکانات موجود به نمایش گذاشت، اما خوشبینی‌ها چندان دوام نیاورد و دیوار سخت واقعیت خیلی زود خود را نشان داد و با وجود پایبندی به توافقات هسته ای، ایران هرگز از مزایای اقتصادی مورد انتظار خود بهره‌مند نشد. انتظار سرمایه‌گذاری برآورده نشد و بانک ها در فضایی تردیدآمیز به سر برده و شبح خروج ایالات متحده از برجام کسب و کارها را در حاشیه نگه داشت. این شرایط ناشی از یک نقیصه ساختاری در بعد اقتصادی توافق بود که به دلیل بدیع و منحصر به فرد بودن توافق مذکور پیشتر خود را نشان نداده بود. در کوران مذاکرات تیم مذاکره کننده به ریاست جواد ظریف در مقام وزیر امور خارجه وقت بر جنبه های هسته‌ای و امنیتی تمرکز کرده بود، اما مکانیسم های اجرای اقتصادی نادیده گرفته شده بود و این توافق نتوانست به قرارگیری شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران در موقعیتی با ریسک بسیار بالا که پس از امضای برجام ظاهر می‌شد بپردازد. هیچ تضمین حاکمیتی، هیچ حمایت قانونی از سرمایه‌گذاری و هیچ تضمین اعتباری وجود نداشت. نتیجه گشایش‌های اقتصادی قطره‌چکانی و روبرویی با یک بخش مالی مردد بود که در نهایت با خروج ترامپ واژگونی کامل دستاوردهای اقتصادی را به همراه داشت و دست ایران خالی ماند. اکنون که احتمال بالای می‌رود دور جدیدی از مذاکرات میان ایران و آمریکا و سایر طرفین در این خصوص در جریان باشد، نباید گذاشت این نقیصه همچنان باقی بماند و چنانچه طرف ایرانی بخواهد این بار دستاوردهای اقتصادی را تضمین کند، استراتژی سرمایه گذاری خارجی باید از ابتدا در این توافق گنجانده شود. برای آنکه توافقات تازه یا به تعبیری برجام بازنگری شده کارساز باشد، باید شامل مکانیسم‌های امنیت اقتصادی شود که سرمایه‌گذاری در ایران را برای کسب و کارها تضمین و ارزشمند کند. در یک سو مهمترین تضمین‌های حاکمیتی قرار دارند. هر کشور برجام باید ضمانت آژانس‌های اعتبار صادراتی (ECA) را برای شرکت های خود که در ایران تجارت می کنند تعهد کند. ECAها به طور معمول از سرمایه گذاری در مناطق حساس سیاسی - از آنگولا گرفته تا قزاقستان - حمایت می‌کنند .در اصل، ریسک ایران ریسک سیاسی هست، و نمیشود که بخش بین‌المللی خصوصی آن را تضمین کند بلکه از عمر از آنه بخش حاکم دولت‌ها (sovereign) هست . اگر کشورهای گروه ۵+۱ به توافقی متعهد شوند، دولت‌های آنها باید ریسک مالی شرکت های خود را تضمین کنند. بدون این امر، شرکت‌های خصوصی مانند سال ۲۰۱۵ در تردید باقی خواهند ماند. گزینه دیگر، توافق‌نامه جبران خسارت مکانیسم مانند است تا کشوری که از توافق خارج می‌شود یا از نظر سیاسی باعث خروج شرکت‌ها می‌شود، مجبور به جبران ضررهای ناشی از آن شود. یک صندوق جبران خسارت چندجانبه، که توسط یک نهاد بی‌طرف مانند بانک جهانی مدیریت می‌شود، می تواند برای حصر بودجه هر کشور عضو در تخصیص‌های جدید برای تامین مالی شود تا اجازه دهد محرک جبران خسارت به طور خودکار تحت بندهای توافق شده و توسط بانک جهانی پردازش شود. هرچه این مبلغ بیشتر باشد، احتمال خروج مخرب توسط امضا کنندگان را به همان نسبت کاهش خواهد داد. این امر قرار گرفتن در معرض ریسک بالا از سوی شرکت‌های مشارکت‌کننده در سرمایه‌گذاری را کاهش داده و سرمایه گذاری بلندمدت را تشویق می‌کند. فراتر از میز مذاکره، ایران باید یک استراتژی اقتصادی آماده برای اجرای فوری داشته باشد. این به معنای پروژه های سرمایه‌گذاری از پیش برنامه ریزی شده با کشورهای برجام است که در آن مشوق‌ها، ضمانت های ECA و یارانه‌ها از قبل در آن گنجانده شده باشد. ایران باید مشوق‌های خاص پخش و یارانه های هدفمند، معافیت های مالیاتی، و معافیت‌های تعرفه‌ای را تحت چارچوب جدید مذاکرات و توافق احتمالی تعریف کند. انرژی های تجدیدپذیر، فناوری، خودرو و مراقبت‌های بهداشتی می‌توانند گزینه‌های اصلی باشند. این بسته‌ها باید قبل از پایان مذاکرات آماده شوند تا شرکت‌ها بتوانند به سرعت وارد عمل شوند. در واقع، بحث‌هایی برای این منظور باید در داووس آغاز و به طور فعال با رهبران تجاری و سیاست گذاران جهانی پیگیری می‌شد. اگر تیم مذاکره کننده ایران برای شروع این پروژه های سرمایه گذاری وقت نگذاشته است یا اکنون در حال تنظیم این پروژه های سرمایه گذاری نیست، از هم اکنون می‌توان گفت دوباره چیزی از دست رفته است. زمینه‌سازی برای تعامل اقتصادی پس از برجام باید اکنون در حال انجام باشد، نه پس از امضای توافق. بدون تعهدات سرمایه گذاری آماده، این خطر وجود دارد که ایران بار دیگر امتیازات سیاسی را بدون پاداش اقتصادی تضمین کند. بدون در نظر گرفتن این موارد به سرانجام نرسیدن برجام اول اجتناب پذیر بود و امروز روشن است که فقدان مکانیسم های امنیت اقتصادی به این نتیجه محتوم ختم می‌شد که پس از تغییر وضعیت سیاسی، سرمایه گذاری خارجی یک شبه تبخیر می‌شود. معامله دوم باید متفاوت باشد.

اگر ایران بر تضمین های حاکمیتی، مجازات های خروج قابل اجرا، و پروژه های سرمایه‌گذاری از پیش برنامه‌ریزی شده با کشورهای برجام اصرار نورزد، بار دیگر خود را در برابر وعده‌های روی کاغذ، اما بدون سود و دستاورد اقتصادی واقعی خواهد یافت. اکنون زمان درس گرفتن از گذشته است و بررسی پیشنهادات تضمین‌کننده از سوی ایران نمی‌تواند بدون درنظر گرفتن این موارد به نتیجه مطلوب در جهت برآوردن منافع ملی ایران منجر شود.

Alborz.payam@gmail.com

محک
مؤسسه خیریه حمایت از کودکان مبتلا به سرطان